

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 845
БањаЛука, 25.3.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгослава Лукића, као предсједника вијећа, Петра Бајића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца К. Д.О.О. У., кога заступа Ф. М., адвокат из Т., против тужене Фабрика глинице Б. А.Д. З., ради плаћања дуга у износу од 208.854,00 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бијељини број 012-0-Пж-07-000-082 од 13.6.2007. године, на сједници одржаној 25.3.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда Бијељини број Пс-712/04 од 13.1.2006. године тужена Фабрика глинице Б. из З. обавезан је да тужиоцу ДОО К. из У. исплати дуг у износу од 208.854,00 КМ са законском затезном каматом почев од 1.3.2001. године па до исплате, уз накнаду трошкова спора у износу од 14.122,00 КМ, све у року од 30 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 012-0-Пж-07-000-082 од 13.6.2007. године жалба туженог је уважена, преиначена наведена пресуда првостепеног суда тако што је тужбени захтјев тужиоца у цјелости одбијен.

Тужилац ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се жалба туженог одбити и првостепена пресуда потврдити.

Тужени је у одговору на ревизију тужиоца оспорио наводе ревизије и предложио да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора је захтјев тужиоца да му тужени из основа уговора о упућивању (асигнацији) плати износ од 208.854,00 КМ са законском затезном каматом почев од 1.3.2001. године до исплате.

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио: да су парничне странке са Предузећем Е.-Л. из З. закључили два уговора о упућивању, први 6.12.2000. године на износ од 300.000,00 КМ, а други 22.1.2001. године на износ од 451.220,00 КМ. Оба уговора о упућивању су овјерени од стране овлашћених лица уговорних страна тужиоца туженог и Приватног предузећа Е.-Л. из З. на коме су стављени и штампиле (печати) свих странака. Проведеним доказима током трајања спора није утврђено да је предметним уговором о упућивању од 21.1.2001. године стављен ван снаге први уговор о упућивању од 6.12.2000. године. У оба наведена уговора о упућивању Приватно предузеће Е.-Л. из З., као упутилац упутио је туженог, као упућеника да у његово име, по првом уговору, изврши уплату у износу од 300.000,00 КМ, а по другом уговору, изврши уплату износа од 451.220,00 КМ, а тужиоца, као примаоца упуте овлашћује да наведени износ прими од туженог. Да из писменог налаза вјештака финансијске струке Д. Ц. дипл. економисте из фебруара 2003. године, са писменим допунама, произилази да је тужени испоручио тужиоцу сировину зеолит чија вриједност је 154.070,00 КМ који износ је испоручен по његовим рачунима број: 2096 од 12.12.2000. године на износ од 3.750,00 КМ; 297 од 2.4.2001. године на износ од 14.520,00 КМ; 366 од 17.4.2001. године на износ од 45.300,00 КМ; 415 од 25.4.2001. године на износ од 14.880,00 КМ; 441 од 8.5.2001. године на износ од 15.444,00 КМ; 470 од 10.5.2001. године на износ од 15.912,00 КМ; 483 од 10.5.2001. године на износ од 14.652,00 КМ; 523 од 29.5.2001. године на износ од 15.156,00 КМ и 618 од 18.6.2001. године на износ од 14.460,00 КМ, као и да је тужени на жиро рачун тужиоца уплатио дана: 17.1.2001. године износ од 40.000,00 КМ; 9.2.2001. године износ од 20.000,00 КМ и 26.7.2001. године износ од 28642,00 КМ, укупно 88.642,00 КМ у којим није назначио шта плаћа тужиоцу, да ли обавезу по првом уговору о упућивању односно по другом уговору о упућивању.

Код оваквог стања чињеница првостепени суд налази “да је тужени у корист тужиоца последњу уплату извршио 25.7.2001. године а да је тужилац суду поднио тужбу 6.2.2002. године, те да обавеза туженог није прерасла у природну облигацију, јер да је једногодишњи рок застарјевања благовремено прекинут подношењем тужбе у овом спору, и да по основу предметног уговора о асигнацији тужени није исплатио износ од 208.854,00 КМ”, и позивом на одредбе чл. 1021., 1022., 1025. став 2., 1026. став 2., 1028. и 1029. Закона о облигационим односима судио тако што је обавезао туженог да тужиоцу плати износ наведен у изреци првостепене пресуде са законском затезном каматом почев од 1.3.2001. године до исплате.

Другостепени суд одлучујући о жалби тужиоца, усваја чињенична утврђења првостепеног суда, а у односу на правни закључак првостепеног суда сматра да је погрешан и да је основан приговор туженог о застари потраживања тужиоца, при чему закључује: “да би тужилац по оба уговора о асигнацији имао право захтјевати испуњење обавезе а да у овом спору он тражи испуњење обавезе из уговора о асигнацији од 21.1.2001. године. Да тужилац током поступка није доказао да је закључењем предметног уговора од 21.1.2001.

године замјењен уговор о асигнацији од 6.12.2000. године, што произилази из материјалних доказа, а не може се прихватити основаним наводи тужиоца да су се парничне странке усмено договориле да закључењем предметног уговора се ставља ван снаге уговор од 6.12.2000. године, јер су оба уговора о асигнацији закључена у писменој форми па због тога таква форма је обавезна и у случајевима њихове измјене односно раскида. Да у складу с одредбом чл. 1024. став 1. Закона о облигационим односима право тужиоца да захтјева испуњење обавезе од туженог из предметног уговора о асигнацији застаријева за годину дана, у конкретном случају од 21.1.2001. године када је закључен предметни уговор о асигнацији у складу са ставом 2. члан 1022. Закона о облигационим односима те рачунајући до дана 6.2.2002. године када је тужба у овом спору поднесена првостепеном суду, до када је истекао једногодишњи рок застаре, јер се не може сматрати да је тужени тужиоцу признао конкретни дуг, а нити на посредан начин као што је давање отплате плаћања камате или давања обавезе. Да је тужени прије закључења предметног уговора о асигнацији од 21.1.2001. године вршио плаћања тужиоцу у којима није означио (опредјелио) шта плаћа, те како је обавеза туженог била и у односу на уговор о асигнацији од 6.12.2000. године, то се у смислу одредбе чл. 312. став 2. Закона о облигационим односима извршеним уплатама туженог вршена намирена раније доспјеле обавезе по ранијем уговору о асигнацији од 6.12.2000. године”. Зато је другостепени суд уважио жалбу туженог, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтјев тужиоца као неоснован.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Овдје се ради о спору који је настао на основу уговора о упућивању (асигнацији) чл. 1020. Закона о облигационим односима - (“Службени лист СФРЈ”, број 29/78 до 57/89 и “Службени гласник Републике Српске”, број 17/93 и 3/98, у даљем тексту: ЗОО).

У конкретном случају, што није ни спорно између странака, а што се ревизијом тужиоца не оспорава, да је уговором о упућивању од 6.12.2000. године, као првом, и уговором о упућивању од 21.1.2001. године, као другом, на основу кога тужилац у овом спору тражи плаћање спорног износа, предузеће Е.-Л, Д.О.О. З. као упутилац овлашћује туженог, као упућеника, да за његов рачун подмири дуг према тужиоцу, као примаоцу упуте, по првом уговору износ од 300.000,00 КМ, а по другом уговору износ од 451.220,00 КМ, кога овлашћује да та извршења прими у своје име.

Нижестепени судови су током поступка утврдили, да први уговор о упућивању од 6.12.000. године није стављен ван снаге, а такође су нижестепени судови утврдили чињенице које се ревизијом тужиоца не оспоравају, да је тужени као упућеник прије закључења другог уговора о упућивању од 21.1.2001. године плаћао одређене износе тужиоцу као примаоцу упуте, а потом и након закључења тог уговора и да тим плаћањима није определио (означио) шта плаћа.

У таквом случају, а како то правилно закључује другостепени суд, имају се применијени одредбе чл. 312. ст. 2. ЗОО којом је прописано, када нема

дужникове изјаве о урачунавању, обавезе се намирују редом како је која доспјела за испуњење.

Стога и овај суд сматра, да плаћања туженог која су учињена након закључења првог уговора о упућивању од 6.12.2000. године а прије закључења предметног уговора о упућивању од 21.1.2001. године, као и плаћања која су учињена после закључења овог уговора, све до 26.7.2001. године, као и код постојања чињенице да нема дужникове изјаве (овдје туженог) о урачунавању испуњења, онда се обавезе намирују редом како су доспјеле, па како уговор о упућивању од 6.12.2000. године није стављен ван снаге, уплате туженог извршене у корист тужиоца прије и после закључења предметног уговора о упућивању од 21.1.2001. године, урачунавају се најприје у намирењу обавезе по првом уговору о упућивању, а не по предметном уговору о упућивању од 21.1.2001. године на основу кога је тужилац опредјелио захтјев за плаћање спорног износа.

С обзиром да је тужени током поступка истакао приговор застаре спорног потраживања, правилно је другостепени суд примјенио одредбу чл. 1024. ст. 1. ЗОО када је закључио да је потраживање тужиоца по уговору о упућивању од 21.1.2001. године застарјело, јер је протекао рок застаре дужи од једне године, рачунајући почетак рока од 21.1.2001. године када је закључен уговор о упућивању на основу кога захтјевом тражи плаћање спорног износа па до дана 6.2.2002. године када је тужба у овом спору поднесена првостепеном суду.

Нису основане тврдње ревизије тужиоца да је закључење другог уговора о упућивању од 21.1.2001. године стављен ван снаге први уговор о упућивању од 6.12.2000. године. Ово из разлога што из садржине другог уговора о упућивању од 21.1.2001. године не произилази да је овим уговором стављен ван снаге први уговор о упућивању од 6.12.2000. године, па због тога су оба ова уговора правно ваљана.

Остали ревизиони наводи тужиоца су без утјецаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Побијана пресуда нема, према томе недостатака на које ревизија тужиоца указује, односно на које овај суд пази по службеној дужности.

Досљедно томе ревизија тужиоца је одбијена као неоснована и на основу одредби чл. 248. у вези са одредбом чл. 241. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број 58/03 до 63/07), одлучено као у изреци ове пресуде.

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић